

1.

OZVENY

DIVADLO 3GD Závažná Poruba (VEĽMI) PYŠNÁ PRINCEZNÁ

Slovo poroty:

Inscenácia mnohých tvarov

Divadlo 3GD zo Závažnej Poroby si vybralo ako predlohu svojej inscenácie s názvom (Veľmi) Pyšná princezná epickú predlohu Boženy Němcovej. A netaja sa inscenátori tým, že si epický princíp vážia. Rozprávačka inak Pestúnka povie úvodné slová spojené s príbehom. Inscenátori sa rozhodli divadelný tvar prestúpiť vsuvkami s niekoľkých žánrových polôh. Hrajú však príbeh sčasti skrížený s filmovou predlohou (hudba spevu kvetu), ale základné vnímanie ostáva v kostýmovej podobnosti s historizujúcou dobou príbehu. Kostým ako charakterová zvláštnosť sa rýchlo opozerá a teda z divadla ilúzie sa nutne stáva divadlo interpretačné postavené na jasných rozprávkových vzťahoch. A nebáli sa do predlohy vstúpiť úpravou hereckých rolí. Divák nevidí kráľovských radcov, ale dve dámy, ktoré starnúcemu kráľovi dávajú protichodné návrhy. Vyberač daní dnešným deťom veľa nepovie preto ostalo v pozornosti detského publiku správanie radkýň, kráľa, ale aj kráľa Miloslava predstierajúceho, že sa uchádza o miesto záhradníka. Zábulivosť kráľa nemala konkrétné kontúry vyplývala skôr z jeho nesústredenosťi. Potuloval sa s žezlom a jablkom no prekážali mu.

Inak sa inscenácia usiluje využiť všetky tri generácie účinkujúcich. Každý si našiel svoje miesto v príbehu. Napriek tomu k premenám nedošlo pred divákom. Deti v hľadisku skôr tušili ako vedeli, že kráľ Miloslav prevychováva princeznú Krasomilu a tá sa veľmi rýchlo premení. Lepšie povedané stane polepšenou. K tomu sa pričiní aj Bylinkárka – Pestúnka. Neočakávaná aktivita na scéne nadchla aj deti v hľadisku. A nešlo len o zápasy. Veľmi vtipne je urobená scéna súboja dvoch kráľov – pomocou hudobných nástrojov. Basy a huslí. To už okrajovo pripomína absurdnosť situácie. A o situácii v divadle predovšetkým ide. Ilúziu na javisko priniesli v rýdzo mimetickej podobe a tento cieľ dosiahli – predstaviť detskému divákovi rôzne podoby rozprávky aj javiskového stvárnenia.

Ľubo Šárik

Rozhovor s režisérkou Luciou Bačíkovou:

Prečo ste si vybrali práve Pyšnú princeznú?

Zháňali sme scenáre, pre tak veľké osadenstvo, akým sme. Toto mi do toho zapadlo, vedela som si hneď predstaviť niektoré typy postáv v tom obsadení.

Ako sa vám pracovalo s hercami?

Dobre. Tým, že sme zohratí kolektív, už viac-menej viem od koho, čo očakávať. Tá spolupráca je veľmi dobrá.

**Mladí pomáhajú starším omladnúť, starší vedú mladších k zodpovednosti, je to také vzájomné.
Sadlo hercom obsadenie rolí?**

Myslím si, že áno, všetci sa s tým pekne stotožnili. Hlavné postavy sú so svojimi výkonmi a rolami už úplne stotožnené.

Ako dlho ste pracovali na tejto inscenácii?

Väčšinou sa všetky nácviky začínajú v septembri, a potom máme v decembri na Štefana premiéru. Následne hošťujeme po dedinách, po okolí a vystupujeme ďalej.

Vaše rekvizity boli zaujímavé. Zariadovali ste si ich sami?

Áno, väčšinou mávame honosnejšiu scénu, ale tento rok je o čosi chudobnejšia, preto sme sa zamerali na honosnejšie kostýmy. Myslím si, že tie kostýmy boli naozaj pekné a celé to doplnili.

Rozhovor s divákmi:

Čo sa vám na predstavení páčilo najviac?

Úplne všetko.

Najviac sa mi páčilo, že sa zo zlej princeznej stala dobrá.

Mne sa najviac páčil princ Miroslav, lebo bol milý.

Kráľ bol najlepší, bol bohatý a mal rád rybárčenie.

Pekné bolo ako láska zmenila princeznú.

Nič by som nemenila, bolo to super.

Páčilo sa mi, že princ hral na husliach.

Postrehy detskej poroty:

- pekné spracovanie, dobré vtipy
- nezrozumiteľne niekedy rozprávali
- princeznin dobrý výkon aj spevácky
- bitka s hudobnými nástrojmi bola super
- príliš dlhé, niekedy vznikal na javisku chaos

DIVADLO ALTERNA Rimavská Sobota

RIPKA

Slovo poroty:

RIPKA - Každá bodka v mojom závere, bude dieťa, čo sa na seba usmeje.

Režisérka Dana Turanská vytvorila spolu s Divadlom Alterna pri ZUŠ Rimavská Sobota inscenáciu Ripka inšpirovanú rovnomenou knihou pre deti Verušky Bobekovej. Hoci inscenovaný príbeh sa od toho knižného odklonil, hlavná hrdinka a jej hľadanie blízkosti, ostali. Ripka, tak ako všetky dievčatá v jej veku, sníva. Lenže svoje sny, na rozdiel od iných, nemôže realizovať v skutočnom svete. Žije uzavretá vo svojej izbe a spoločnosť jej robí len zrkadlo, rúž a prísna pani učiteľka. Starostlivá mama sa ju snaží ochrániť pred svetom, a tak ju zamyká v izbe a okolo úst jej obmotáva šál. To aby nikto nezbadal, že je nemá. Ripka túži vyletiet a spoznať svet. Sledujeme jej cestu za slobodou i prvé prekážky, ktoré ju na nej stretnú: odsúdenie, zrada, osočovanie.

Prázdna scéna slúži ako výborný podklad pre oživenie Ripkiných predstáv. Vyjadruje však aj pustotu a strohost Ripkinej reality. Jedna stolička a pári šálov vystačí hereckému súboru na pomenovanie všetkého podstatného v príbehu. Inscenácia funguje v dvoch rovinách: snovej, ktorá je zrkadlom Ripkinej mysele a realistickej, ktorá zrkadlí Ripku v očiach iných. Tú snovú, podporuje modré svetlo a jemná hudba. Obe roviny sa prelínajú, sú často v ostrom kontraste. Realistické scény sú postavené na konflikte Ripkiných túžob a správania reálnych ľudí. Ripka zažíva prvé zblíženie a krátko na to, prvé odmietnutie. Inscenácia narába s bábkovými princípmi. Herecký ansámbel tu vystupuje v dvojakej úlohe – ako predĺžené telo Ripkiných predstáv i v podobe reálnych postáv, ktoré Ripka stretáva.

Problematickým bodom inscenácie je herecká koncentrácia, či skôr jej absencia. Ako vodiči, sú herci príliš sústredení na vlastný pohyb a výraz. Predmety, ktoré by mali v ich rukách ožiť, pôsobia len ako dekorácia. Sústredenie sa na predmet, ktorý herec oživuje, je základ, aby ožil i v očiach diváka.

V texte sú naznačené zaujímavé interakcie medzi Ripkou, Petrom a Ankou, možnými spriaznenými dušami, ktoré stretáva v parku. No ich vzťah nie je podporený situáciou, v ktorej by sa mohli lepšie spoznať. A tak nie je jasné, prečo sa Anka Ripky zastane, prečo sa Ripka zastane Petra a kde a ako sa udeje moment ich zblíženia. Akoby v oblúku všetkých postáv chýbal bod prerodu, a ten sa potom v závere javí skratkovitý a nezmotivovaný. Energia témy a sila príbehu, ktoré sa v inscenácii črtajú, chýbajú v hereckom výraze. Dramatická hudba potom pôsobí ako snaha doručiť emócie zvonka. Pôsobí to však presne opačne. Jej monumentálnosť v druhej polovici predstavenia, príbeh valcovala. Nepasovala k jeho komornému intímnemu charakteru.

Režisérka Dana Turanská priniesla na javisko potrebné a aktuálne témy. Objavila silný príbeh, ktorý je poetický a zároveň kruto reálny. Východiskové body inscenácie sú teda nastavené funkčne a otvárajú mnohé formálne možnosti. Predstavenie, ktoré sme videli, bolo skôr ukážkou veľkosti potenciálu, ktorý v sebe inscenácia skrýva. Verím, že reprízami, koncentráciou na situácie a vzťahy, sa toto bohatstvo, ktoré ukrýva, odhalí rovnako ako Ripkine túžby a sny.

Katarína Jánošová

Rozhovor s režisérkou Danou Turanskou:

Čo vás ako režisérku/scenáristku motivovalo k vytvoreniu tejto inscenácie?

Kniha Verušky Bobekovej, s rovnakým názvom "Ripka". To bol prvotný impulz. Má krásnu tému, z ktorej som vychádzala, ale použila som iba 5% z pôvodnej knižky.

Ako ste vyberali obsadenie postáv?

Súbor, ktorý vznikol z dvoch skupín Divadla Alterna som musela chvíľu spoznávať a na to som im "ušila" text, tento scenár je úplne nanovo. Vychádzala som z toho, čo sú to za typy, aké sú výrazné. Napríklad máme babu, ktorá vie po česky. Pri tvorbe som sa snažila zakomponovať všetok potenciál, čo súbor mal.

Aké boli ohlasy publika?

Je to téma pre nástročných, hráme pre základné školy, prvý ročník strednej školy a stretávame sa s tým, že sa v postavách ľudia nachádzajú a vidia podobné situácie, ktoré už zažili. Ten ohlas je silný. Dnes sme mali najväčší potlesk za všetky naše predstavenia a to si veľmi ceníme.

Rozhovor s divákmi:

Ako sa vám predstavenie (ne) páčilo?

Bolo to vynikajúce. Ďakujeme krásne, že sme to mohli vidieť. Viacerí sme sa zhodli na tom, že to bol perfektný zážitok.

Úžasná hudba, krásne zladené.

Bolo to perfektné, veľmi pekný scenár.

Dojímavé, zaujímavé predstavenie.

Ja by som tam dal ešte niečo tvrdšie. Herečka, ktorá hrala Natašu sa mi veľmi páčila a podľa mňa by bolo super, keby tam dala nejaké to strčenie alebo buchnutie.

Postrehy detskej poroty:

- super myšlienka, postavy
- deti sa dnes tak správajú, odraz dnešnej doby
- dievčatá dobre zahrali šikanátorky
- ked' príliš hrali na city, vtedy sa ma to nedotýkalo
- perfektne zohraný súbor

DS JÁNA CHALUPKU BREZNO DIEVČATKO SO ZÁPALKAMI

Slovo poroty:

Divadelný súbor Jána Chalupku z Brezna sa rozhodol siahnuť po klasickej rozprávkovej predlohe Hansa Christiana Andersena Dievčatko so zápalkami. A toto rozhodnutie sa ukázalo ako veľmi dobré. Súbor vytvoril muzikál, ktorý obrazom, pohybom, ale i slovom a spevom umne sprevádza príbehom siroty, ktorej svet nič dobré do vienka nepripravil. I keď sa na prvý pohľad môže zdať, že všetko je len čierne, hrdinka predsa len spoznáva silu priateľstva, nádeje a snov o lepšej budúcnosti.

Príbehom divákov sprevádzal Maestro so svojimi marionetami, ktoré štylizovaným spôsobom dopĺňali, či komentovali príbeh. Tento rámec dodal príbehu potrebný emocionálny odstup a zároveň dotváral poetiku magického sveta rozprávky, ktorá reflektuje osudy v reálnom svete.

V muzikálovej "veľkoleposti" ako by sa príbeh a dramatická línia malej siroty na prvý pohľad strácali. (Veľké kabaretné výstupy pestúnky, či priam až cirkusová show potkanov,...) Ale práve cez tieto obrazy sa utváral svet, v ktorom dievčatko musí vyrastať a bojovať o svoje sny.

Síce by sa súboru dali vytýkať malé nedostatky ako niekedy nedostatočná artikulácia, nedotiahnutie hereckých štylizácií, či temporytmus zbrzdjujúce baladické pauzy, ale to sú len malé nedostatky, ktoré nijako dôrazne nenarušili kompaktnosť celej inscenácie.

Súbor z Brezna presvedčil o svojej schopnosti vytvoriť syntetickú inscenáciu a obstál na výbornú v neľahkej disciplíne muzikálu, ktorá si nielen od tvorcov, ale aj od samotných interpretov vyžaduje schopnosť nielen hrať, tancovať a spievať, ale aj schopnosť komplexného videnia hudobno-dramatického tvaru.

Ján Hyža

Rozhovor s režisérom Matejom Struhárom:

Ako vznikol samotný nápad na takýto muzikál?

Náš divadelný súbor oslavoval túto sezónu sto rokov pretržitej činnosti. Naši starší členovia súboru sa rozhodli urobiť jednu inscenáciu „Všetko naopak“ od Jána Chalupku, ktorého meno nesieme. Súbor sa nám celkom omladil, napadlo mi preto spraviť niečo, čo sme doposiaľ nerobili. Prečítal som si text môjho kamaráta, v ktorom som našiel množstvo veľmi využiteľných vecí a rozhodol som sa to v rámci stého výročia spraviť.

Ako dlho ste na hre pracovali?

Celý proces bol pomerne zdĺhavý, zo začiatku sme na to nemali financie. Všetko, čo dnes diváci mohli vidieť bolo robené na dobré slovo a začínali sme z ničoho. Decká aj dospelí potrebovali prejsť konkurzom. Na muzikál potrebujete človeka, ktorý vám dokáže odtancovať, odspievať aj herecky zvládnuť svoju postavu. Preto sme robili v júli konkurz, v polovici augusta minulého roku sme začali skúšať a v decembri bola premiéra.

Čo bolo najťažšie na zrealizovaní tohto divadla?

Všetko je svojim spôsobom ľažké, hlavne keď do toho chcete zakomponovať všetky tri zložky - spev, tanec aj divadlo. V podstate ja som to mal jasné hned, vedel som čo chcem, ako to chcem a kde to chcem. Potreboval som však pomoc s choreografiemi, spevmi, s čím mi veľmi pomohli aj iní tvorcovia. Nie je to všetko len moja zásluha. Hlavne si to odmakali decká, veľa z nich stálo na javisku v podstate po prvý krát v takomto väčšom projekte.

Čo si myslíte o myšlienke, ktorú skrýva tento príbeh?

Myslím si, že táto rozprávka vôbec nemala vzniknúť. H. CH. Andersen ju nemal prosté napísť. Bohužiaľ je táto téma aktuálna aj dnes. Hovorí o tom, akí sme k sebe nevšimaví, neúctiví, odporní a málokedy si pomáhame. Toto by vo svete reálne nemalo byť a podľa mňa by ani toto predstavenie byť nemalo. Mali by sme sa k sebe správať tak, aby nemusel vzniknúť ani tento príbeh, ani tento muzikál.

Ako hodnotíte odozvu z publiku?

Toto rimavskosobotské publikum bolo pomerne dosť živé, možno to bolo tým, že aj sála je dosť veľká a prišlo väčšie množstvo ľudí. Prekvapila nás i veľkosť javiska. Čo sa týka tých ovácií a potlesku, nečakal som to až takto.

Rozhovor s divákmi:

Ktoré z postáv ste si oblúbili a čo sa vám na hre páčilo?

Najviac sa mi páčila vychovávateľka, kričala.

Mňa osloivilo dievčatko, bolo milé a pekné.

Veľmi sa mi páčili potkany, lebo boli vtipní.

Zaujali ma rekvizity.

Vynikajúce dialógy.

Nepáčilo sa mi, že bublinky nešli z oboch strán, ale len z jednej.

Dávam predstaveniu 9,5 bodu z 10.

Páčili sa mi Ratatouille-ovia (potkany), boli veľmi zábavní.

Postrehy detskej poroty:

- extrémne dobrá scéna, osvetlenie, choreografie
- hlas a výkon vychovávateľky skvelý
- bavilo to deti v sále, dobrá energia išla z hercov
- vadili mi tam marionety a ich vstupy, príbeh dievčatka ostal v úzadí
- umierala, ale vlasy si napravila
- potkany # HOT

OZ Vilka deťom: Postav sa za seba – host prehliadky

Workshop „Skrytý“ nástroj hlas, lektor Ján Hyža

Odborná porota: zľava Katarína Jánošová, Ľubo Šárik, Ján Hyža

**CELOŠTÁTNY FESTIVAL
NEPROFESIONÁLNEHO ČINOHERNÉHO, BÁBKOVÉHO, HUDOBnéHO A POHYBOVÉHO DIVADLA
DOSPELÝCH A MLÁDEŽNÍCKYCH DIVADELNÝCH SÚBOROV S INSCENÁCIAMI PRE DETI**

13. - 14. JÚNA

**DOM KULTÚRY
RIMAVSKÁ SOBOTA**

ZOSTAVILI

**Laura Chovancová
Emma Kasarová**

ZODPOVEDNÝ REDAKTOR

Mgr. Marian Lacko

JAZYKOVÁ ÚPRAVA

Mgr. Marian Lacko

FOTO

Timotej Törköly

GRAFICKÁ ÚPRAVA

Ivan Szanyi

VYDALO

Mestské kultúrne stredisko, Rimavská Sobota

TLAČ

Polep.sks.r.o., Rimavská Sobota

Mestské kultúrne stredisko, Rimavská Sobota

NÁKLAD

150 ks

ROK VYDANIA

2024

Podujatie s verejnou podporou

U.
fond
na podporu
umenia

Hlavný partner podujatia

Odberaj garant
NÁRODNÉ OSVETOVÉ CENTRUM

Organizátor
Mesto Rimavská Sobota

Mesto Rimavská Sobota

*Základná učebnica Rada
Rimavská Sobota*

javisko.sk

Rimava.sk

V OBRAZE

Rimava

ZVESTI

Gomorilap.sk